

↳ ÖZNEİNİN MİMARİSİ

MEKANDA ADALET DERNEĞİ

Fotoğraf: Bekir Dindar.

Sermaye gruplarının kırsal ve kentsel mekâna müdahalelerinin yarattığı mekânsal adaletsizlikler zincirinin bir halkasında da enformel yerleşimler yer alıyor. Fotoğraf yıllardır hukuki güvence, kentsel hizmet, mahalle iyileştirmeleri gibi konularda mücadelesini sürdüren, yerinden edilme ve kentsel dönüşüm tehdidi altındaki İstanbul'un gecekondu mahallelerinden birine ait. 1950'lerde kente göç ederek fabrikalarda çalışmaya gelen mahalleli, mahallenin kuruluşundan bu yana kaldırımından içme suyuna, ulaşım araçlarından elektrik direklerine kadar pek çok kentsel hizmete kendi çabalarıyla erişmiş; çeşmesini, bahçesini, çocuk oyun alanlarını dayanışmayla bir arada inşa etmiştir. Bugünse sermayenin yeni ölçütleri, emlak rantını odağına alarak gelişen İstanbul'da mahalleliyi inşa ettiği yaşamdan uzaklaştırılma tehdidi ile karşı karşıya bırakmaktadır.

Fotoğrafta, gecekonduyun muhteviyatı gereği bir gecede tamamlanması sonucundaki derme çatma hâlini, eldeki malzemelerin elverdiği ölçüde, farklı zamanlarda, çeşitli ihtiyaçlar doğrultusunda yapılmış eklerin izini sürmek mümkün. Bu durum bize, gecekonduların, orada yaşayanların özne olarak ürettiği, ölçüsünün yaşayıcı olduğu mekânlar ve mekânsal kullanım pratikleri sonucunda bina edildiğini gösteriyor. Kullanıcının tercih ve ihtiyaçlarına göre değiştirilip dönüştürülebilen, mekân oluşturma pratiklerinin aşağıdan yukarı gerçekleştiği gecekonduarda aidiyet duygusunun gücü, yaşam alanlarını kişiselleştirmek ve iyileştirmek için yapılan müdahalelerden ve yaşam alanlarına sahip çıkarak onu korumak için verilen mücadelelerden okunabiliyor. Sonuç olarak, kullanım değeriyle ön plana çıkan gecekonduarda, "yaşam"ın oluşturduğu mekânlar, "ölçü"sünü mekân üretimine doğrudan katılabilen kullanıcısından, yani mimarından alıyor.

Yazar hakkında

Mekanda Adalet Derneği (MAD), kent ve kır mekanlarında daha adil, demokratik, ekolojik ve katılımcı süreçlerin/pratiklerin geliştirilmesi için disiplinlerötesi çalışmalar yapar. Hak temelli, yenilikçi, nitelikli ve kamusal bilgiyi üretir, biriktirir ve paylaşır. MAD ürettiği bilgiyle, İstanbul ve ötesinde barınma, çalışma ve dinlenme mekanlarını herkes için daha yaşanabilir hale getirecek politikaların geliştirilmesine katkı sağlamayı hedefler.